

HELSINGIN HOVIOIKEUS
Salmisaarenranta 7 I
PL 132
00181 Helsinki

Puhelin 029 56 40789, Fax 029 56 40512 kirjaamo
Sähköpostiosoite helsinki.ho@oikeus.fi

21.4.2022

Oikeusministeriölle

Asia: Hovioikeuden lausunto

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö dnro VN/28370/2020, kuluttajaluottoja koskevan lain-säädännön tarkistaminen, työryhmän mietintö

Hovioikeus esittää pyydettyinä lausuntona viitteessä mainitusta asiasta seuraavan.

Yleistä

Hovioikeus pitää ehdotuksen yleisiä tavoitteita kuluttajaluottoihin liittyvien velkaongelmien vähentämisestä, kuluttajaluottojen hinnoittelun ja markkinoinnin ohjaamisesta yhteiskunnallisesti hyväksyttävämpään suuntaan sekä luotonottoon ja maksamiseen liittyvien väärinkäytösten estämisestä kannatettavina.

Seuraavassa hovioikeus ottaa kantaa ehdotukseen niiltä osin, joilla lähinnä on vaikutusta hovioikeuden ja muiden yleisten tuomioistuinten toimintaan.

Hintasääntelyn tiukentamisesta

Ehdotettu korkokaton laskeminen siten, että korkokatto määräytyy suhteessa korkolain 12 §:n mukaiseen viitekorkoon siten, ettei luoton korko tällöinkään saa ylittää 20 prosenttia, monimutkaistaa korkokattosääntelyä jonkin verran nykyisestä. Samaa voidaan todeta ehdotetusta korkokattosääntelyn ulottamisesta ennen ehdotetun lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin siltä osin kuin niiden nojalla nostetaan lisää luottoa ehdotetun lain voimaantulon jälkeen.

Sääntelyn monimutkaistuminen on lähtökohtaisesti omiaan lisäämään työmäärää tuomioistuimissa, jotka käsittelevät kuluttajaluottosopimuksiin perustuvia saamisia koskevia vaatimuksia ja joiden tulee soveltaa luottokustannusten enimmäismäärää koskevaa sääntelyä viran puolesta. Tosiasiallinen vaikutus työmäärään on osaltaan riippuvainen tietojärjestelmistä. Työryhmän mietinnössä on otettu huomioon tuomioistuinten työmäärän odotettavissa oleva kasvu vain siltä osin kuin kysymys on muutosten alkuvaiheen ohjeistamis- yms. tarpeista sekä mahdollisista yrityksistä kiertää hintasääntelyä vaati-malla sellaisia kulueriä, joiden esitettäisiin kuuluvan hintasääntelyn ulkopuolelle.

Varauksellisesti voidaan suhtautua arvioon, että ehdotetut muutokset sinänsä pitkälläkään aikavälillä vähentäisivät käräjäoikeuksissa summaarisina vireille tulevien riita-asioi-den määrää. Mietinnössä esitettyjen tilastotietojen mukaan saapuneiden summaaristen

asioiden määrä on jonkin verran laskenut vuodesta 2019, jolloin nykyinen korkokatto-sääntely tuli voimaan. Toisaalta samojen tilastotietojen osalta voidaan kiinnittää huomiota siihen, että vastaavien saapuneiden asioiden määrä oli kasvanut jatkuvasti vuosina 2016–2019 ja on jälleen ollut kasvussa vuonna 2021 edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi mietinnöstä ilmenevien tietojen mukaan koronapandemia on vähentänyt ns. pienlainoja myöntävien rahoituslaitosten uusien lainojen määrää, mikä kehitys katkennee pandemian väistyessä. Edelleen se, että mietinnössäkkin arvioidulla tavalla osa kuluttajista voi tulevaisuudessa saada luottoa edullisemmin, mikä voi houkutella entistä suurempaan luotonottoon, ja että korkotason alentaminen voi houkuttaa luotonantajia kasvattamaan myönnettävien luottojen määriä ja laina-aikoja, ei ole omiaan vähentämään tuomioistuinten käsiteltäväksi päätyvien kuluttajaluottoihin perustuvien velkomusasioiden määrää. Mietintöön kootut tiedot eivät näin kovinkaan voimakkaasti tue johtopäätöstä summaaristen riita-asioiden määrän vähenemisestä eikä sanotun johtopäätöksen perusteella tulisi arvioida muutosten vaikutuksia tuomioistuinten työmäärään.

Ehdotetun kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n 1 momentin toisen virkkeen luettavuutta heikentää -kaan/-kään-päätteen toisteisuus ("Tällöinkään ... kuitenkin ...").

Asiakkaan tunnistamisvelvollisuuden tiukentamisesta

Luotonhakijan henkilöllisyyden todentamista koskevan sääntelyn tiukentamista voidaan pitää kannatettavana, koska sen myötä mahdollisuudet toisen henkilötietojen väärinkäyttöön ns. verkkokauppapetoksissa vaikeutuvat. Tämä vähentää sanotun tyyppistä rikollisuutta sekä haittoja ja vahinkoja esimerkiksi henkilötietovuotojen uhreille.

Perusteita ei kuitenkaan ole esittää arviota siitä, vaikuttaako ehdotettu muutos merkittävästi tuomioistuinten käsiteltäväksi päätyvien rikosasioiden määrään.

Lausunnon valmistelu hovioikeudessa

Lausuntoa on valmistellut oikeustieteen tohtori, asessori Juhani Laine.

Hovioikeuden presidentti

Asko Välimaa